

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อมวลชนชนิดแรกและเก่าแก่ที่สุดที่มีบทบาท และอิทธิพลต่อประชาชนในสังคมเมือง และสังคมชนบท เพราะหนังสือพิมพ์เป็นที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้หลายรูปแบบไม่ว่าด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม ตลอดจนความบันเทิง

หนังสือพิมพ์เป็นที่เผยแพร่ข่าวสาร ความคิด และความบันเทิงไปสู่ประชาชนหนังสือพิมพ์ที่มีคุณภาพก็มีส่วนยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น สูงขึ้น กล่าวคือ ช่วยเสริมสร้างเจตคติที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ นอกจากจะยังความเจริญรุ่งเรือง และความสงบสุขในตนเองแล้ว ยังส่งผลไปยังสังคมด้วย (วัลลภ สวัสดิวัลลภ, 2527: 356) ในปัจจุบัน ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันและมีผลต่อการรับข่าวสาร อาทิเช่น การเพิ่มช่องอากาศของสถานีโทรทัศน์ ทำให้เกิดการพัฒนารับปรุงในด้านการเผยแพร่ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ในขณะเดียวกันการใช้บริการอินเทอร์เน็ตเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภคในการรับข่าวสารจึงทำให้ ผู้บริโภคมีเวลาอ่านหนังสือพิมพ์น้อยลง (อนุสรฯ พุทธรักษา, 2545: 1) จากข้อมูลงานเอกสารหนังสือพิมพ์กองตำรวจสันติบาล 2 พบว่าในปัจจุบันจำนวนหนังสือพิมพ์และนิตยสารทั้งในกรุงเทพฯ และต่าง จังหวัดมีมากกว่า 300 รายการ เฉพาะในกรุงเทพฯ มีหนังสือพิมพ์รายวันที่เป็นภาษาไทย 20 รายการ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2547 : ข้อมูลจากคอมพิวเตอร์) ได้แบ่งเป็น 3 ประเภท คือหนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ เนื้อหาส่วนใหญ่เป็น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวธุรกิจ ได้แก่ มติชน ผู้จัดการรายวัน กรุงเทพธุรกิจ ทันหูน หนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม เนื้อหาเน้นหนักข่าวที่ก่อให้เกิดความตื่นเต้น หวาดเสียว สนุกสนาน ข่าวบันเทิง ข่าวกีฬา ข่าวสังคม ข่าวอาชญากรรม ได้แก่ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด สปอร์ตพลู ซอกเกอร์ มวยสยาม กีฬาสยามรายวัน คิกออฟ และหนังสือพิมพ์รายวันประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม เป็นหนังสือพิมพ์ที่สนองต่อความพอใจด้านความรู้ ความคิดและด้านอารมณ์ของผู้อ่านในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ บ้านเมือง สยามรัฐ แนวหน้า พิมพ์ไทย กมชัดลึก โพสต์ทูเดย์ ไทยโพสต์ บางกอกทูเดย์ (นรินทร์ นำเจริญ, 2548 : สัมภาษณ์)

จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้มีการเปรียบเทียบอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ของครัวเรือนคิดเป็นรายภาค พบว่า กรุงเทพมหานครมีอัตราสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 80.80 รองลงมาคือ

ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือ (ร้อยละ 62.30, 56.10 และ 51.60 ตามลำดับ) สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ต่ำสุด คือร้อยละ 38.20 นอกจากนี้อัตราการซื้อหนังสือพิมพ์รายวันอ่านเองในเขตเทศบาลเป็นรายภาค พบว่ากรุงเทพมหานครมากที่สุดร้อยละ 44.56 รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 39.54 ภาคใต้ ร้อยละ 35.26 ภาคกลาง ร้อยละ 32.91 และภาคเหนือ ซื้อหนังสือพิมพ์รายวันอ่านเองต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 30.89 จะเห็นว่าภาคเหนือ มีอัตราการอ่านหนังสือพิมพ์ของครัวเรือนเป็นอันดับสี่ (ร้อยละ 51.60) ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นอันดับห้า (ร้อยละ 38.20) แต่เมื่อพิจารณาถึงอัตราการซื้อหนังสือพิมพ์รายวันอ่านเองของครัวเรือนในเขตเทศบาลของภาคต่างๆ พบว่าครัวเรือนในเขตเทศบาล ภาคเหนือมีอัตราการซื้อหนังสือพิมพ์รายวันอ่านเองต่ำที่สุด (ร้อยละ 30.89) ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการซื้อหนังสือพิมพ์รายวันอ่านเองร้อยละ 39.54 ส่วนเนื้อหาหนังสือพิมพ์ที่ประชาชนอ่านมากที่สุดคือ ข่าวทั่วไป ข่าวกีฬา ข่าวบันเทิง นวนิยาย คิดเป็นร้อยละ 95.50 ความรู้ทั่ว ๆ ไป ร้อยละ 3.80 และเนื้อหาที่มีผู้อ่านน้อยที่สุด คือความคิดเห็นหรือวิเคราะห์ร้อยละ 0.20 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2546 : 7, 130) จากข้อมูลสำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ ได้พบว่าในปี 2546 จังหวัดเชียงใหม่ มีประชากรจำนวน 1,603,220 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547 : 3) จากข้อมูลสำนักงาน สถิติแห่งชาติ พบว่า ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวันในจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 535,600 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2547 : 7) คิดเป็นร้อยละ 33.41 ของประชากรทั้งหมด ซึ่งเป็นอัตราที่ไม่สูงมากนักทั้งที่ผู้ผลิตหนังสือพิมพ์รายวันได้มีการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหา คุณภาพ รูปเล่ม อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคในการซื้อหนังสือพิมพ์รายวันในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สื่อมวลชนสาขาอื่นๆ ผู้ประกอบการ ตลอดจนร้านค้าจำหน่ายหนังสือพิมพ์เพื่อใช้ในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดของหนังสือพิมพ์รายวันให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการซื้อหนังสือพิมพ์รายวันของผู้บริโภค ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมในการซื้อหนังสือพิมพ์รายวันของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สื่อมวลชนสาขาอื่น ๆ ผู้ประกอบการตลอดจนร้านจำหน่ายหนังสือพิมพ์ เพื่อใช้ในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดของหนังสือพิมพ์รายวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพฤติกรรมการณ์การซื้อของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

นิยามศัพท์

หนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ออกทุก ๆ วัน อย่างสม่ำเสมอมีเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับข่าวและสถานการณ์ปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่จะออกเป็นรายวันและพิมพ์เป็นภาษาไทยแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ หนังสือพิมพ์รายวันประเภทคุณภาพ หนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชานิยม และหนังสือพิมพ์รายวันประเภทกึ่งคุณภาพกึ่งประชานิยม

พฤติกรรมในการซื้อ หมายถึง การกระทำของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้รับ การใช้สินค้าและบริการ รวมถึงกระบวนการกระทำต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก่อน และเป็นตัวกำหนดให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ขึ้น ในที่นี้กล่าวถึงการศึกษาเกี่ยวกับผู้บริโภคว่าซื้ออะไร ทำไมถึงซื้อ ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ โอกาสในการซื้อ ช่องทางที่ซื้อและขั้นตอนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไปที่เคยซื้อหนังสือพิมพ์รายวันและสามารถในการตัดสินใจซื้อหนังสือพิมพ์รายวันในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่